

4. Бурлаков В. Н. Криминогенная личность и индивидуальное предупреждение преступлений: проблемы моделирования / В. Н. Бурлаков. – СПб. : Санкт-Петерб. акад. МВД России, 1998. – 317 с.

Надійшла до редколегії 15.01.2011

ЛИТВИНОВ А. Н. ТАКТИКА ПРЕДОТВРАЩЕНИЯ ПРЕСТУПЛЕНИЙ

Проанализированы понятие тактики предотвращения преступлений, основные ее элементы, а также внедрение соответствующих комплексов теоретических знаний в практическую правоохранительную деятельность.

LYTVYNOV O. TACTIC OF CRIME PREVENTION

The concept of crime prevention tactic, its basic elements, and also introduction of the proper complexes of theoretical knowledge in practical law-enforcement activity are analyzed.

УДК 343.98

С. Ф. ДЕНИСЮК,

доктор юридичних наук, доцент,

Голова Державної податкової адміністрації в Харківській області

ЗЛОЧИННА ДІЯЛЬНІСТЬ: ПОНЯТТЯ, СТРУКТУРА ТА ХАРАКТЕРИСТИКА ЇЇ ЕЛЕМЕНТІВ

Розглянуто погляди науковців на розуміння злочинної діяльності та досліджено поняття «злочинна діяльність» без звуження і підмінювання його поняттями «злочин», «злочинність» чи «злочинна поведінка». Визначено змістові елементи злочинної діяльності – мету, об'єкт, суб'єкт, засоби та процес діяльності, а також виділено категорії та ознаки злочинної діяльності.

В умовах сьогодення в юридичній літературі висловлюють думки, що докорінна якісна зміна злочинності, перетворення її на професійну й організовану висуває перед правоохоронною практикою та наукою завдання розроблення і реалізації нових підходів щодо боротьби зі злочинністю, адекватних новому її характеру, змісту та причинам. Тому для підвищення ефективності боротьби зі злочинною діяльністю потрібно вивчати її як соціальний феномен, як один із різновидів соціально значущої людської діяльності.

На необхідність вивчення злочинної діяльності вказують окремі вчені (А. В. Дулов, В. Я. Колдін, А. Ф. Лубін, І. Ф. Пантелеєв, І. О. Возгрін, А. Ф. Зелінський, В. П. Бахін, Р. С. Белкін тощо). Проте зміст названої діяльності автори істотно обмежують, зводячи його практично до одиничних актів злочинів, що не відповідає дійсності. Цілком слушною є позиція, що злочинну діяльність становлять також дії незлочинного характеру (Т. Е. Караєв), вивчення злочину не тотожне вивченню злочинної діяльності (А. В. Дулов).

Основною метою статті є з'ясування сутності злочинної діяльності, її природи, аналіз точок зору вчених на це явище, та надання визначення вказаного поняття.

Таким чином, сучасні фундаментальні положення предмета науки криміналістики, її загальних і окремих теорій дозволяють повно виявити та вивчити закономірності злочинної діяльності, встановити кореляційні зв'язки і відношення між її елементами, тобто підійти до створення методології криміналістичного дослідження злочинної діяльності.

На початку слід наголосити, що у філософії та психології активно розробляється міждисциплінарна теорія людської діяльності, проте злочинна діяльність навіть не згадується. Філософи, розглядаючи види людської діяльності, не вказують злочинну діяльність як самостійний вид. Вони лише виділяють такі характеристики діяльності, як «негативна», «анти суспільна», «протизаконна», «аморальна» [1, с. 13]. Необхідність вивчення такого роду людської діяльності є очевидною. Вона обумовлена потребами науки, практики, сучасного суспільства: поперше, поняття «злочинна діяльність» має самостійне кримінально-правове значення і потребу в його теоретичному обґрунтуванні [2, с. 24]; подруге, дослідження цієї проблеми особливого значення набуває у зв'язку зі значним зростанням професійної та організованої злочинності, її інтелектуального й технічного рівня та з необхідністю ретельного криміналістичного

аналізу діяльності злочинних угруповань з метою її своєчасного виявлення, припинення, а також швидкого і всебічного розслідування.

Зараз суспільство характеризується наявністю таких негативних явищ у суспільстві: велика латентність злочинності, соціально-економічні проблеми, недосконале законодавство. Усе це не лише завдає шкоди суспільству, але й робить злочинну діяльність досить вигідною на сьогодні.

Одна з основних методологічних ідей, на яких базується криміналістика, – ідея людської діяльності. Тому дослідження цього явища необхідно як для теорії, так і для практики.

Вивчення злочинної діяльності не повинно обмежуватись аналізом скоєних злочинів, що базується на таких характеристиках, як причини, умови, форми та фактори злочинності. Розроблення цієї проблеми має набагато ширші масштаби. Вона включає в себе принципи та форми організаційної структури злочинних формувань, принципи та методи комплектування та підготовки їх «кадрів», напрямки та форми функціонування злочинної діяльності, її способи і тактичні аспекти, що існують і мають значення як під час підготовки і скоєння злочинів, так і під час учинення протидії розслідуванню.

М. К. Камінський підкреслює, що злочин у власне криміналістичному плані є не тільки юридичним фактом, а і предметною діяльністю людини [3, с. 3]. А. В. Дулов зазначає, що не можна пізнати закономірності діяльності з розслідування, не вивчивши той об'єкт, на який вона спрямована, тобто злочинну діяльність [4, с. 28]. Тому для підвищення ефективності боротьби зі злочинною діяльністю потрібно вивчати її як соціальний феномен, як один із різновидів соціально значущої людської діяльності. В. О. Образцов підкреслює, що уведення категорії «діяльність» у криміналістику, широке, творче її вивчення та використання можуть значною мірою змінити понятійний ряд її теоретичних знань, сприяти їх коригуванню та поглибленню, надати імпульс до визначення шляхів продуктивного вирішення як нових, так і традиційних проблем [5, с. 33].

Ще з самого початку розвитку криміналістики Г. Ю. Маннс, І. Н. Якимов, С. О. Голубський, Г. К. Рогинський та інші вчені виділяли на дві частини в об'єкті вивчення криміналістики – злочинну діяльність і діяльність з розслідування злочинів. Так, Г. Ю. Маннс зазначав, що предметом вивчення криміналістики є, поперше, способи скоєння злочинів, професійні

особливості і побут злочинців; по-друге, прийоми розслідування злочинів. Вивчення способів скоєння злочинів, ознайомлення із жаргоном злочинців, їх релігійними уявленнями, необхідне для того, щоб криміналістика змогла, знаючи як скоюються злочини, з успіхом виконати своє основне завдання, яке полягає в розробленні тих прийомів розслідування, які надади б можливість якщо не досягти, то наблизитись до ідеалу будь-якої слідчої діяльності – розкриття усіх скоєних злочинів [6, с. 147–148]. Проте поняття та зміст цієї діяльності, як правило, істотно обмежується, зводяться практично до скоєння окремих злочинів, або до повторності злочинів, або до тривалого злочину тощо. Так, В. Я. Колдін пише, що злочинна діяльність становить основний зміст події, що розслідується [7, с. 66]. О. Ф. Лубін відзначає, що злочин – це деякі реальні рухи, дії і операції реальних осіб, тобто певний тип людської діяльності з її засобами і процедурами, які з позиції кримінального права визнаються протизаконними [8, с. 10]. На думку Т. Є. Караєва, злочинна діяльність – це постійне здійснення однотипної суспільно небезпечної поведінки, яка складається зазвичай із різних дій [9, с. 11]. У свою чергу Г. О. Кригер, Н. Ф. Кузнецова, Б. О. Курінов, І. С. Тишкевич прирівнюють поняття злочинної діяльності до стадій скоєння злочину (готування, замах, закінчений злочин) або лише до готування й замаху, які називають незакінченою злочинною діяльністю [10, с. 51; 11, с. 3; 12, с. 138; 13, с. 31].

Таким чином, поняття «злочинна діяльність» використовується в основному для зручності під час опису тих чи інших кримінально-правових питань, а не для проникнення в її сутність, незважаючи ні на етимологічне, ні психологічне, ні філософське її тлумачення. До того ж часто роблять акцент на тотожності понять «злочин» і «злочинна діяльність». Однак ці поняття не тотожні і не взаємозамінні, але ж, безперечно пов'язані між собою.

В. В. Тищенко вважає, що поняттям злочинну охоплюється як поодинокі одномоментні дії, так і сукупність тривало скоюваних вчинків, що утворює певний склад злочину. У криміналістичному аспекті злочинну діяльність розуміють ширше: вона може складатися як із низки дій, що кваліфікуються за однією статтею кримінального закону, так і з сукупності діянь, які кваліфікуються по-різному, об'єднаних загальними мотивами, метою [14, с. 104]. А. Ф. Зелінський зазначає, що злочинна діяльність відрізняється від тривалого злочину

тим, що складається зі злочинів, які є самостійними вчинками. В одному діянні, що продовжується, виявляється один учинок, а у злочинній діяльності – система вчинків, кожен з яких містить склад злочину. Учений вважає злочинну діяльність самостійним кримінально-правовим поняттям, а не синонімом злочину [15, с. 100]. Деякі дослідники розрізняють терміни «злочинна діяльність» і «злочинна поведінка», вважаючи, що термін «злочинна діяльність» відтворює не лише присутність системи певних злочинних дій, а й цілеспрямований пошук особою соціальних позицій, умов для реалізації злочинних намірів, розвиток у процесі самовиховання якостей, важливих саме для злочинної діяльності [16, с. 288].

Отже, необхідно чітко визначити поняття «злочинна діяльність» і вивчати саме діяльність, не звужуючи цього достатньо місткого поняття і не підмінюючи його поняттями «злочин», «злочинність» чи «злочинна поведінка».

Злочин – це комплекс дій з досягнення цілей, що ставляться особою, протиправним шляхом. Набір і характер даних дій залежно від умов і засобів досягнення конкретних цілей можуть бути різноманітними. Вважаємо, що правильним є зауваження, що для характеристики дій злочинця недоцільним є термін «поведінка» через обмеженість його змісту. Злочинність – це сукупність учинених злочинів, що характеризує їх якісну та кількісну поширеність. Злочинна діяльність – це шляхи та способи існування і розвитку злочинної частини суспільства. Таким чином, злочин – це одиничне явище, злочинність – загальне, а злочинна діяльність – прояв і відбиток соціальної сутності злочинів і злочинності як соціальний елемент життєдіяльності суспільства [17, с. 17; 18, с. 99].

Злочин і злочинна діяльність не рівнозначні: по-перше, тому, що явище (злочин) специфічне та своєрідне, але нерідко дуже обмежене у своїх ознаках і проявах, а їхня сукупність (множинність) має масу характерних ознак, не властивих усім одиничним складовим; по-друге, з тієї причини, що злочин може бути одиничним епізодом і навіть при неодноразовості вчинення злочинів певною особою або групою він не завжди набуває характеру злочинної діяльності, що відображає спосіб життя. Це виявляється лише на рівні узагальнення, що характеризує життєдіяльність злочинного середовища, усіх її складників як різновиду людської діяльності.

Природно, держава і суспільство вживають заходів проти існування і розвитку злочиннос-

ті, що, у свою чергу, змушує злочинців удосконалюватися в прийомах, засобах і методах організації злочинної діяльності. Однак, слід відзначити що стосовно засобів, які використовуються у процесі діяльності, злочинці випереджають правоохоронні органи, які переживають постійну нестачу фінансування, труднощі в плані технічного оснащення тощо.

Основними характеристиками людської діяльності взагалі є мотив, мета, структура і засоби. Спочатку виникає мотив, ставиться мета, потім людина аналізує дійсність, у якій вона діятиме, обирає способи і засоби досягнення мети, визначає послідовність своїх майбутніх дій. Остання залежить від різних обставин суб'єктивного і об'єктивного характеру, але діяльністю вони стають лише в тому разі, якщо підпорядковані загальній меті й загальному мотиву [19, с. 96]. Як і будь-який інший вид людської діяльності, її злочинний різновид також не є хаотичною поведінкою і має свої змістові елементи, свою структуру.

Щодо вивчення злочинної діяльності, то вважаємо за необхідне розглянути такі змістовні елементи діяльності: мету, об'єкт, суб'єкт, засоби та процес діяльності [20, с. 86–89; 21, с. 19–26].

У найбільш загальному плані метою злочинної діяльності є забезпечення умов існування осіб, які нею займаються. Конкретні цілі зайняття злочинною діяльністю та вчинення злочинів можуть бути найрізноманітнішими – збагачення, помста, бажання прославитися, соціальний протест тощо, тобто практично всі ті цілі, які перед собою може ставити людина. Отже, за даним елементом злочинна діяльність відповідає соціальній характеристиці діяльності.

Об'єктом діяльності є те, на що вона спрямована для реалізації цілей. Загалом це об'єктивна дійсність (природа та соціальне середовище). Залежно від конкретного виду діяльності її об'єктом можуть бути природне середовище, продукти діяльності людини, система суспільних відносин, люди тощо. Об'єкт злочинної діяльності становлять предмети матеріального світу, люди та правові відносини, оскільки злочин завжди спрямований на перетворення матеріальних об'єктів (руйнація, знищення, зміна), на вплив на людину (від обману до вбивства), на зміну характеру правових відносин (позбавлення прав власності, переадресування їх іншим суб'єктам тощо). Таким чином, і об'єкт злочинної діяльності відповідає поняттю даного елемента людської діяльності.

Суб'єкт злочинної діяльності діяльний, як і будь-яка інша людина в процесі праці, але він дуже специфічний за своїми характеристиками. Його відрізняє, по-перше, чітка антисуспільна спрямованість особистості та її вчинків, по-друге, пов'язаний із цим протиправний, і в багатьох випадках прихований, характер дій.

Для вчинення злочинів суб'єкт злочинної діяльності повинен мати певні знання, уміння, навички, а нерідко і риси характеру, що дозволяють іти на жорстокі та зухвалі дії. Як і під час будь-якого іншого виду діяльності, злочинці використовують при цьому досвід попередників і власний злочинний досвід, що дозволяє їм, досягаючи поставлених цілей, нерідко залишатися безкарними й удосконалювати способи злочинної діяльності. Індивідуальний досвід, що відбивається у способах вчинення злочинів, має винятково важливе значення для боротьби зі злочинністю, оскільки надає можливість за ознаками попередніх дій (раніше вчинених злочинів) встановлювати виконавців нових злочинних акцій.

Кожний вид діяльності має специфічний набір засобів і способів їх використання. Характер засобів злочинної діяльності визначається її цілями, умовами здійснення, конкретними видами вчинюваних злочинів та іншими обставинами. Мета діяльності завжди співвідноситься із засобом її реалізації, а засіб служить меті, виконує те призначення, ті функції, що продиктовані метою.

З урахуванням цього засоби вчинення злочинів можуть бути розмежовані на дві основні групи: а) матеріальні предмети, призначені (використовувані) для досягнення певного результату впливу на конкретний об'єкт (зброя, транспорт тощо); б) заходи психологічного й іншого характеру, покликані забезпечити досягнення мети без застосування безпосередніх знарядь праці (обман, погроза).

Засоби діяльності не обмежуються лише тими предметами, за допомогою яких здійснюється вплив на предмет праці. У більш широкому сенсі до засобів процесу праці належать всі матеріальні умови, взагалі необхідні для того, щоб процес міг відбуватися. У цьому плані до засобів злочинної діяльності можуть бути віднесені способи вчинення злочинів та організація злочинних співтовариств. Спосіб учинення злочинів є комбінацією всіх необхідних засобів (включаючи акти поведінки) для досягнення запланованого результату. Форми організації злочинних груп обумовлені потре-

бами їх кількісного та якісного складу для здійснення злочинного наміру, наприклад коли одиничний злочин не може бути вчинений однією особою або тривала діяльність потребує об'єднання зусиль декількох осіб, коли для вчинення злочинів необхідні конкретні виконавці-співучасники (у рамках організованої злочинності такими будуть, зокрема, корумповані чиновники) тощо.

Таким чином, увесь процес злочинної діяльності спрямований на реалізацію поставленої мети і одержання бажаного результату. Результат – матеріальне втілення інтересів суб'єкта, що спонукали його до скоєння злочинів: фізична, майнова, моральна шкода. Результатом також можна вважати і задоволення злочинцем будь-яких своїх моральних і фізичних потреб, бажань, пристрастей, прагнень.

З'ясувавши основні елементи злочинної діяльності, слід звернути увагу, що деякі автори у своїх роботах виділяють різні категорії та ознаки злочинної діяльності. Так, П. К. Кривошеїн вважає, що оскільки злочинна діяльність – це об'єктивно існуюча реальність, то вона повинна характеризуватися специфічними ознаками [2, с. 25]. До них учений відносить стійкість установки, наміри на скоєння низки злочинів; тривалість здійснення злочинних дій. Призначення поняття «злочинна діяльність» автор вбачає в тому, щоб відтворити факт скоєння особою кількох злочинів у більш чи менш тривалий проміжок часу, що визначається або спрямуванням особи на скоєння низки певного виду злочинів, або її орієнтацією на антисоціальну лінію поведінки, яка характеризується різноманітністю злочинних діянь.

Конкретними об'єктивними (зовнішніми) ознаками, які виявляються в злочинній діяльності, є: просторово-часова ознака, що визначає географію злочинної діяльності і постійне здійснення злочинних дій; кількісна, що характеризує злочинну діяльність певною кількістю злочинів та їх високий ступінь інтенсивності; якісна, що припускає юридичну тотожність, однорідність чи різнорідність злочинних дій [22, с. 65].

А. Ф. Зелінський, виходячи з масштабів тривалості й цілісності злочинної діяльності, виділяє три її різновиди щодо підходів до скоєння злочину:

- 1) цілісна злочинна діяльність, що являє собою систему протиправних дій, тісно пов'язаних між собою єдністю задуму, місця і часу скоєння;
- 2) злагоджена злочинна діяльність – сукупність цілісних суспільно небезпечних діянь,

яка відображає спрямованість особи в певній сфері її ставлення до оточуючого світу. Усі ці злочини продиктовані одним і тим самим мотивом, але детально плануються лише окремі з них;

3) загальна злочинна діяльність відтворює ціннісну орієнтацію особи суб'єкта, його уявлення про мету й сенс життя. Ця діяльність триває роками, іноді з дитинства до старості, перериваючись лише відбуванням покарання та іншими, незалежними від злочинця обставинами. Загальний мотив такої діяльності відображається в свідомості злочинця як прагнення до паразитичного існування, «розкішного життя», домінування над оточуючими шляхом насильства тощо [23, с. 19–20].

Враховуючи викладене, слід зробити висновки, що злочинна діяльність – це спосіб існування певної частини суспільства, процедура її життєзабезпечення, а не тільки конкретні акти з досягнення конкретних (окремих) злочинних цілей.

Тому необхідним є дослідження злочинної діяльності як соціального явища, і вивчати її слід поряд з іншими видами людської діяльності, враховуючи всі основні складники, тобто мотив, мету, засоби та способи досягнення цієї мети, послідовність дій, об'єкт, суб'єкт діяльності, сам процес праці, результат, не обмежуючись вивченням окремих актів злочинної поведінки. Як і будь-яка діяльність, злочинний її різновид має послідовність розвитку, притаманні йому елементи професійності та організованості. Якщо під час боротьби зі злочинністю не враховувати ці аспекти і вивчати лише окремі злочини, розробляючи відповідно до них засоби протидії, то не можна вести мову про ефективну боротьбу із сучасною злочинністю.

Тільки визнаючи існування суспільно небезпечного явища злочинної діяльності, ретельно її вивчаючи, спостерігаючи за її розвитком, можна розробляти дієві шляхи протидії цьому явищу, що відповідають дійсності.

Список використаної літератури

1. Воронович Б. А. Категория деятельности в историческом материализме / Б. А. Воронович, Ю. К. Плетников. – М. : Знание, 1975. – 84 с.
2. Кривошеин П. К. Понятие «преступная деятельность» / П. К. Кривошеин // Проблемы дальнейшего укрепления социалистической законности деятельности ОВД : межвуз. сб. науч. тр. – Киев : КВШ МВД СССР, 1986. – С. 24–26.
3. Теория криминалистической идентификации и дидактические вопросы специальной подготовки сотрудников аппаратов БХСС : учеб. пособие / В. Д. Грабовский, М. К. Каминский, Н. А. Селиванов, А. А. Эйман. – Горький : ГВШ МВД СССР, 1980. – 100 с.
4. Дулов А. В. Основы расследования преступлений, совершенных должностными лицами / А. В. Дулов. – Минск : Университет. изд-во, 1985. – 168 с.
5. Образцов В. А. Криминалистическая классификация преступлений / В. А. Образцов. – Красноярск : Изд-во Красноярск. ун-та, 1988. – 175 с.
6. Маннс Г. Ю. Криминалистика как прикладная дисциплина и предмет преподавания / Г. Ю. Маннс // Сборник трудов профессоров и преподавателей Государственного иркутского университета. – Иркутск : Госиздат, 1921. – Вып. 2. – С. 139–164.
7. Колдин В. Я. Криминалистическое знание о преступной деятельности: функция моделирования / В. Я. Колдин // Советское государство и право. – 1987. – № 2. – С. 63–69.
8. Лубин А. Ф. Криминалистическая характеристика преступной деятельности в сфере экономики : понятие, формирование, использование : учеб. пособие / А. Ф. Лубин. – Н. Новгород : Нижегород. высш. шк. МВД РФ, 1991. – 82 с.
9. Караев Т. Э. Повторность преступлений / Т. Э. Караев. – М. : Юрид. лит., 1983. – 102 с.
10. Кригер Г. А. Квалификация хищений социалистического имущества / Г. А. Кригер. – М. : Юрид. лит., 1971. – 358 с.
11. Кузнецова Н. Ф. Некоторые вопросы ответственности за приготовление и покушение по советскому уголовному праву / Н. Ф. Кузнецова // Советское государство и право. – 1955. – № 5. – С. 116–120.
12. Куринов Б. А. Научные основы квалификации преступлений : учеб. пособие / Б. А. Куринов. – М. : Изд-во Моск. ун-та, 1984. – 181 с.
13. Тишкевич И. С. Приготовление и покушение по уголовному праву / И. С. Тишкевич. – М. : Госюриздат, 1958. – 258 с.
14. Тищенко В. В. Криминалистические аспекты изучения преступной деятельности / В. В. Тищенко // Проблемы государства и права Украины : темат. сб. науч. тр. – Киев : УМК ВО, 1992. – С. 103–109.
15. Зелинский А. Ф. Понятие «преступная деятельность» / А. Ф. Зелинский // Советское государство и право. – 1978. – № 10. – С. 98–100.
16. Криминология / под ред. А. И. Долговой. – М. : Норма, 1997. – 779 с.

17. Євдокіменко С. В. Злочинна діяльність : сутність та криміналістичні аспекти боротьби з нею : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 / Євдокіменко Світлана Вікторівна. – К., 2002. – 218 с.
18. Сакало В. О. Тактика злочинної діяльності : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 / Сакало Віра Олександрівна. – К., 2002. – 189 с.
19. Даньшин І. До питання про поняття злочинної діяльності / І. Даньшин, О. Лисодєд // Вісник Академії правових наук України. – 1998. – № 3 (14). – С. 94–99.
20. Салтевский М. В. Криминалистика : учеб. и практ. пособие / М. В. Салтевский. – Харьков : Рубикон, 1996. – 432 с.
21. Самыгин Л. Д. Преступная и криминалистическая деятельность как объект криминалистического изучения / Л. Д. Самыгин, Н. П. Яблоков // Криминалистика : учебник / под ред. Н. П. Яблокова. – М. : БЕК, 1995. – С. 19–33.
22. Кривошеин П. К. Повторность в советском уголовном праве (теоретические и практические проблемы) / Кривошеин П. К. – К. : Вища шк., 1990. – 159 с.
23. Зелінський А. Ф. Злочинна діяльність : поняття та відповідальність / А. Ф. Зелінський // Радянське право. – 1991. – № 12. – С. 19–21.

Надійшла до редколегії 05.01.2011

ДЕНИСЮК С. Ф. ПРЕСТУПНАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ: ПОНЯТИЕ, СТРУКТУРА И ХАРАКТЕРИСТИКА ЕЁ ЭЛЕМЕНТОВ

Рассмотрены взгляды ученых на понимание преступной деятельности и исследовано понятие «преступная деятельность» без сужения и подмены его понятиями «преступление», «преступность» или «преступное поведение». Рассмотрены содержательные элементы преступной деятельности – цель, объект, субъект, средства и процесс деятельности, а также выделены категории и признаки преступной деятельности.

DENYSYUK S. CRIMINAL ACTIVITY: CONCEPT, STRUCTURE AND DESCRIPTION OF ITS ELEMENTS

The views of scientists to defining of criminal activity are considered, and a concept «criminal activity» is researched not narrowing and not replacing it with concepts «crime», «criminality» or «criminal behaviour». The components of criminal activity: aim, object, subject, facilities and process of activity are considered, and categories and signs of criminal activity are distinguished.

УДК 343.85

В. Г. ФАТХУТДИНОВ,

*кандидат юридичних наук, доцент, заслужений юрист України,
проректор Національної академії внутрішніх справ*

ПРАВОВА КУЛЬТУРА ФУТБОЛЬНИХ ВБОЛІВАЛЬНИКІВ ЯК ЧИННИК ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ОХОРОНИ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ

Розглянуто питання підвищення рівня правової культури футбольних уболівальників в Україні та зв'язок зазначеного рівня з охороною громадського порядку. Запропоновано окремі напрями вдосконалення діяльності з підвищення правової культури.

Питання правової культури футбольних уболівальників під час проведення спортивних заходів є досить актуальним і важливим особливо нині, коли Україна виборола право на проведення фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року на її території. До України та Польщі УЄФА висунуло низку вимог щодо забезпечення громадського порядку та безпеки, оновлення технічної бази, які необхідні для проведення спортивних заходів такого рівня. Виконання поставлених завдань потребує концентрації значних зусиль двох держав, спів-

праці та партнерства між ними. У такому разі на органи внутрішніх справ (далі – ОВС) покладається завдання щодо належного забезпечення громадського порядку та безпеки. Це дозволить нашій країні зміцнити свій авторитет у світі.

Правова культура футбольних уболівальників, процес її формування, функціонування та розвитку є неодмінною умовою забезпечення громадського порядку та безпеки під час проведення Євро-2012. Зрілість правової культури футбольних уболівальників, сукупність їх